

Obsah

I. O přijímaných představách ohledně rozsahu politické moci

1. Cíl tohoto díla	11
2. První Rousseauův princip týkající se zdroje politické moci	13
3. Druhý Rousseauův princip o rozsahu politické moci.	17
4. Rousseauovy úvahy ve prospěch neomezené šíře politické moci	24
5. Že Rousseauův omyl vychází z toho, že Rousseau chtěl odlišit práva společnosti od práv vlády	26
6. Důsledky Rousseauova systému	28
7. O Hobbesovi	30
8. Převzaté Hobbesovo mínění	32
9. O nedůslednosti, která byla Rousseauovi vytýkána	33

II. O zásadách, kterými je třeba nahradit přijímané představy o rozsahu politické moci

1. O omezení politické moci.	36
2. O právech většiny	37
3. O uspořádání vlády, pokud není politická moc omezená	41
4. Námitka proti možnosti omezit politickou moc	42
5. O omezeních politické moci, zredukované na nezbytné minimum	43
6. O právech jednotlivců, pokud je politická moc takto omezena. . .	44
7. O principu užitku nahrazujícím myšlenku práv jednotlivců	45

III. O rozšíření politické moci

1. O rozšíření politické moci nad rámec jí nezbytné jurisdikce pod záminkou užitku	49
2. O předpokladech, bez nichž je rozšíření politické moci nepřípustné	52
3. Jsou vládnoucí nutně neomylnější než ovládaní?.	53
4. Jsou omyly těch, kteří vládnou, méně nebezpečné než omyly jednotlivců?.	58

5. O povaze prostředků, které může politická moc použít pod záminkou užitku	59
IV. O příliš velkém množství zákonů	
1. Přirozené příčiny příliš velkého množství zákonů	63
2. Představa, kterou mají obvykle lidé o následku příliš velkého množství zákonů, a její mylnost	63
3. Že hlavní výhoda, kterou ve velkém množství zákonů hledají příznivci lidových vlád, ve skutečnosti neexistuje	65
4. O zkaženosti, k níž vede u jednatelů moci velké množství zákonů.	66
5. Další nevýhoda velkého množství zákonů	68
V. O svévolných opatřeních	
1. O svévolných opatřeních, a proč lidé ve všech dobách méně protestovali kvůli těmto opatřením než kvůli zásahům proti vlastnictví	70
2. O zámince pro svévolná opatření a o právu předcházet zločinům	71
3. Falešný argument ve prospěch svévole	75
4. O důsledku svévolných opatření z hlediska morálky, průmyslu a trvání vlád.	76
5. O vlivu svévole na samotné vládyce	78
VI. O státních převratech	
1. O obdivu ke státním převratům	79
2. O státních převratech v zemi s psanou ústavou.	85
3. Nezbytná podmínka pro to, aby ústavy nebyly porušovány	90
VII. O svobodě myšlení	
1. Předmět následujících tří knih	96
2. O svobodě myšlení	96
3. O projevech smýšlení	99
4. Pokračování stejného tématu	107
5. Pokračování stejného tématu	113
6. Nezbytné vysvětlení.	120
7. Poslední poznámka	121

VIII. O náboženské svobodě

1. Proč vzdělání lidé tak často útočili na náboženství 122
2. O občanské nesnášenlivosti 128
3. O množení církví 130
4. O tom, jak moc střeží náboženství před duchem zkoumání 132
5. O znovuzavedení náboženství ze strany moci 133
6. O zásadě, podle níž lid potřebuje náboženství 134
7. O náboženství z hlediska úvah o jeho užitečnosti 135
8. Jiný důsledek zásady, že lid potřebuje náboženství. 136
9. O náboženské snášenlivosti, když se do věci vkládá vládní moc 137
10. O pronásledování náboženského přesvědčení 138

IX. O soudních zárukách

1. O nezávislosti soudních dvorů 142
2. O zestručnění formálních předpisů 145
3. O trestech 149
4. O právu udělovat milost. 154

X. O jednání politické moci vzhledem k vlastnictví

1. Námět této knihy 157
2. Přírozené rozdělení obyvatel jednoho území do dvou tříd 158
3. O vlastnictví. 159
4. O postavení, které má vlastnictví zaujímat v politických institucích 161
5. Příklady převzaté z antiky 165
6. O duchu vlastnictví 167
7. Že pozemkové vlastnictví jako jediné v sobě spojuje všechny výhody vlastnictví 168
8. O vlastnictví státních cenných papírů. 174
9. O části vlastnictví, které si má společnost právo nárokovat 178
10. Že vlastníci nemají zájem na tom, aby zneužívali moci proti těm, kdo vlastnictví nemají 179
11. O dědičných výsadách ve srovnání s vlastnictvím 182
12. Nezbytná úvaha 184
13. O nejlepším způsobu, jak poskytnout vlastníkům velký politický vliv 189
14. O jednání vlády vzhledem k vlastnictví 192

15. O zákonech, které podporují hromadění vlastnictví
v jedněch rukou 193
16. O zákonech, které nutí k rozdrobení vlastnictví 196

XI. O daních

1. Námět této knihy 201
2. První právo ovládaných vzhledem k daním 201
3. Druhé právo ovládaných vzhledem k daním 203
4. O různých druzích zdanění 204
5. Jak se daně dostávají do rozporu s právy jednotlivců 210
6. Že daně, které zatěžují kapitál, jsou v rozporu s právy
jednotlivců 213
7. Že zájem státu vzhledem k daním je v souladu s právy
jednotlivců 215
8. Nezpochybitelná zásada 219
9. Nevýhoda přehnaných daní 221
10. Další nevýhoda přehnaných daní 222

XII. O jednání vlády vzhledem k průmyslu

1. Předběžná poznámka 223
2. O legitimitě úřední pravomoci společnosti v oblasti průmyslu 224
3. Že se jednání autority vzhledem k průmyslu dělí na dva druhy 225
4. O výsadách, zákazech a ochrannářských opatřeních 225
5. O všeobecném důsledku zákazů 249
6. O příčinách, které vedou vlády na tuto mylnou cestu 252
7. O pobídkách 255
8. O rovnováze ve výrobě 260
9. Poslední příklad škodlivých důsledků vyplývajících
z mocenských zásahů 263
10. Důsledek těchto úvah 264
11. O opatřeních vlády vzhledem k počtu obyvatel 265

XIII. O válce

1. O válce <Z jakého úhlu pohledu můžeme válku považovat
za výhodnou> 272
2. O záminkách k válce 274

3. Důsledek válečnického systému na postavení národů uvnitř státu	278
4. O zárukách proti vládní posedlosti válčením	283
5. O způsobu sestavení a udržování vojska	286
XIV. O jednání moci vzhledem k poznání	
1. Otázky spadající do této knihy	292
2. O užitečnosti, která je připisována omylům	293
3. O moci užité ve prospěch pravdy	297
4. O ochraně poznání ze strany moci	300
5. O podpoře morálky	303
6. O činnosti vlády vzhledem k výchově	304
7. O povinnostech vlády vzhledem k poznání	313
XV. Výsledky předchozích výzkumů vzhledem k jednání moci	
1. Výsledek předchozích výzkumů	314
2. O třech škodlivých představách	316
3. O představách o jednotnosti	316
4. Uplatnění této zásady na složení zastupitelských shromáždění	320
5. Dodatek k předchozí kapitole	323
6. O představách o stálosti	333
7. O překotných zlepšeních	337
8. O jedné mylné úvaze	342
XVI. O politické moci u antických národů	
1. Proč mohla být u antických národů politická moc širší než u národů moderních	344
2. První rozdíl mezi stavem společnosti u antických a moderních národů	345
3. Druhý rozdíl	346
4. Třetí rozdíl	349
5. Čtvrtý rozdíl	354
6. Pátý rozdíl	355
7. Výsledek těchto rozdílů mezi antickými a moderními národy	358
8. O moderních napodobitelích antických obcí	363

XVII. O skutečných principech svobody

1. O nemožnosti vůbec kdy zneužít skutečných principů svobody 373
2. Že uzavření politické moci do vymezených hranic nesměruje k oslabení nezbytné činnosti vlády 376
3. Závěrečné úvahy o občanské svobodě a o svobodě politické. 377
4. Obhajoba despotismu z pera Ludvíka XIV. 384

XVIII. O povinnostech jednotlivců vůči politické moci

1. Obtíže spojené s otázkou odporu 386
2. O poslušnosti zákona 388
3. O revolucích. 397
4. O povinnostech vzdělaných mužů během revolucí 400
5. Pokračování stejného tématu 407
6. Povinnosti osvícených mužů po násilných revolucích 413

Seznam zkratk. 419

Seznam literatury 421

Rejstřík 434

Ediční poznámka 438